

Klimatlyft skolan

SÅ MÖTER VI BARNNS OCH UNGAS FRÅGOR, KÄNSLOR OCH ENGAGEMANG FÖR KLIMATET

En sammanfattning av Våra barns klimats rapport, *Klimatlyft skolan*, april 2021.

Barn och unga påverkas redan i dag både fysiskt och psykiskt av klimatkrisen. I Sverige är det främst ungas psykiska hälsa och framtidstro som påverkas. Många unga känner oro för klimatförändringarna och framtiden – en del beskriver oron som panikartad och ständigt närvarande.

Nationella prov visar att unga kan mycket om klimatförändringarna och den globala uppvärmningen. Insikten om det allvarliga läget – i kombination med att de inte upplever att vuxna agerar tillräckligt kraftfullt – kan bidra till starka känslor hos unga, bland annat oro, ilska, frustration, sorg och besvikelse på vuxengenerationen som inte tagit sitt ansvar.

Vår analys av hur klimatförändringarna behandlas i skolvärlden kan summeras så här: På den positiva sidan finns ett tydligt stöd för ämnesövergripande hållbarhets- och klimatundervisning i skolverksamhetens styrdokument, samt gott om material och läromedel. Dessutom arbetar redan många skolor med frågorna, fast på olika sätt. Och goda exempel finns att lära av och skala upp. Exempelvis genomförde Göteborgsregionen 2020 ett uppskattat klimatlyft för skolledare, pedagoger och elever. I Nya Zeeland finns ett klimatprogram för fjärdeklassare där vetenskap, aktivism och känslohantering står i centrum.

Trots detta kvarstår flera utmaningar. I dag har vi ingen gemensam bild av hur klimatundervisningen i svenska skolor genomförs i praktiken. Undersökningar i åldersgruppen 12–18 år, visar att oro för klimatet och bristande framtidstro växer, något som

påverkar deras psykiska mående. Samtidigt saknas data och forskning om hur långt ner i åldrarna klimatoro går hos barn.

Skolan saknar vidare – så vitt vi erfar – kunskap och konkreta verktyg för att hantera de känslor hos unga som kan uppkomma i samband med klimatundervisningen. Det kan bland annat handla om oro, rädsla och hopplöshet. Här behöver lärarna stöd från både elevhälsa och skolledning, samt tid för kompetenshöjning om vad konkret som bidrar till minskad klimatångest och stärker välmående hos eleverna.

Vi vet att skolor i dag kämpar med många utmaningar, inte minst när det gäller att ge alla elever en likvärdig utbildning. Men samtidigt är elevernas kunskap, kompetens och motivation gällande miljö- och klimat av yttersta vikt för att vi ska lyckas med den enorma samhällsomställning vi står inför.

Vår utgångspunkt är att vi måste möjliggöra för alla lärare att undervisa om klimatet på ett åldersanpassat och vetenskapligt förankrat sätt, som samtidigt stärker barns och ungas framtidstro, påverkanskraft och engagemang.

Därför föreslår vi ett klimatlyft för alla Sveriges lärare – en nationell kompetenssatsning för att rusta lärare inom klimatområdet med fokus på grundskolan. I ett **klimatlyft** bör följande grundstenar ingå:

 LÄRANDE. Se till att alla lärare får en god faktagrund att stå på gällande klimatförändringarna, den globala uppvärmningen och den ekologiska krisen, samt möjligheter till att uppdatera kunskaperna över tid.

 MÅENDE. Rusta lärare för att lyfta fram och hantera barns och ungas känslor i samband med klimatundervisningen. Det är centralt för att skapa hopp, minska ensamhet och öka engagemanget.

 HANDLING. Utbilda lärare i hur skolan kan ta ett helhetsgrepp om klimatet med kollektiv handling i centrum. Att agera tillsammans med andra kan skapa framtidstro och handlingskraft hos elever.

Fem skäl till varför vi måste genomföra ett klimatlyft

1. Forskning och undersökningar visar att oro för klimatet och bristande framtidstro är ett växande problem hos unga och påverkar deras psykiska mående. Lärare behöver därför verktyg för att hantera barns och ungas känslor i samband med undervisningen, samt konkreta strategier för hur de kan skapa mod, framtidstro, påverkanskraft och engagemang.
2. Det finns ett starkt stöd för ett klimatlyft från de 120 grundskollärare som svarat på vår Lärarbarometer där nästan 9 av 10 stödjer en sådan satsning.
3. Det finns föregångare. Exempelvis gjordes 2014 ett nationellt läslyft och 2012–2016 ett mattelyft. I Göteborgsregionen genomfördes 2020 ett uppskattat klimatlyft för skolledare, pedagoger och elever. Lärdomar från dessa satsningar bör ligga till grund för utformningen av ett klimatlyft för lärare.

4. Skolverket har redan nu ett uppdrag att stärka den ämnesövergripande undervisningen inom hållbar utveckling och har tagit fram utbildningsmoduler om hållbar utveckling, bland annat för skolledare. Här kan ett klimatlyft bli en spjutspetsatsning som kan bidra till att främja lärande om alla de globala målen.

5. Naturvårdsverket rekommenderar åtgärder för att rusta lärarna att möta ungas engagemang i klimatfrågor, vilket lyfts i utredningen Sveriges möjligheter och förutsättningar för genomförande av Parisavtalets artikel 12.

Ett klimatlyft kan bland annat bidra till förbättrad elevhälsa, minskad ensamhet och ett ökat kollektivt engagemang, något som även kan ha en positiv effekt på skolans demokratiuppdrag.

Det leder också till ökad kunskap, kompetens och motivation hos lärare gällande den senaste klimatforskningen, hur frågan kan behandlas ämnesövergripande, samt vilka verktyg som kan användas för att möta ungas känslor och engagemang för klimatet.

Till sist erbjuder ett klimatlyft också en unik möjlighet för Sverige att inspirera internationellt genom att genomföra en satsning som bidrar både till Parisavtalet (artikel 12 och Action for Climate Empowerment-agendan) och Agenda 2030 (delmål 4.7: Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap).

Ett klimatlyft för lärare är både en nödvändighet och en möjlighet. Klimatlyftet behövs för att alla barn har rätt att få utbildning om klimatet, att bli rustade för en klimatförändrad framtid, att få stöd i sin klimatoro och att få möjlighet att kunna påverka sin samtid och sin framtid. Genom ett klimatlyft skapar vi en skola som tar klimatkrisen på allvar.

Låt oss aldrig glömma att klimatkrisen är vuxnas ansvar. Tillsammans sätter vi barnens bästa främst.

Våra barns klimat är ett nätverk av 26 000 föräldrar som engagerar sig för en politik som tar klimatmålen på allvar. Vi påverkar politiken, bildar opinion och ger vuxna verktyg att engagera sig för klimatet. Vi är politiskt och religiöst obundna och verkar i hela Sverige.

Du kan läsa mer om vår kampanj för ett klimatlyft i skolan på klimatlyft.se.